

Fredrikke

Organ for FoU-publikasjoner - Høgskolen i Nesna

Slik vi ser det

Hva synes studenter om sin egen IKT-kompetanse
etter avsluttet allmennlærerutdanning?

Laila J. Matberg og Per Arne Godejord (red.)

Pris kr. 35,-
ISBN 82-7569-127-3
ISSN 1501-6889

2005, nr. 9

HØGSKOLEN I NESNA

Om Fredrikke Tønder Olsen (1856-1931)

Fredrikke Tønder Olsen ble født på handelsstedet Kopardal, beliggende i nåværende Dønna kommune. Det berettes at Fredrikke tidlig viste sin begavelse gjennom stor interesse for tegning, malerkunst og litteratur. Hva angår det siste leste hun allerede som ung jente "Amtmannens døtre".

Kildene forteller at Fredrikke levde et fascinerende og spennende liv til tross for sine handikap som svaksynt og tunghørt. Hun måtte avbryte sin karriere som gravørlærling fordi synet sviktet. Fredrikke hadde som motto: "Er du halt, er du lam, har du vilje kjem du fram." Fredrikke Tønder Olsen skaffet seg agentur som forsikringsagent, og var faktisk den første nordiske, kvinnelige forsikringsagent. Fredrikke ble kjent som en dyktig agent som gjorde et utmerket arbeid, men etter 7 år måtte hun slutte siden synet sviktet helt.

Fredrikke oppdaget fort behovet for visergutter, og startet Norges første viserguttbyrå. Hun var kjent som en dyktig og framtidsrettet bedriftsleder, der hun viste stor omsorg for sine ansatte. Blant annet innførte hun som den første bedrift i Norge vinterferie for sine ansatte.

Samtidig var hun ei aktiv kvinnesakskvinne. Hun stilte gratis leseværelse for kvinner, inspirerte dem til utdanning og hjalp dem med litteratur. Blant hennes andre meritter i kvinnesaken kan nevnes at hun opprettet et legat på kr. 30 000,- for kvinner; var æresmedlem i kvinnesaksforeningen i mange år; var med på å starte kvinnesaksbladet "Norges kvinder" som hun senere regelmessig støttet økonomisk.

Etter sin død ble hun hedret av Norges fremste kvinnesakskvinner. Blant annet er det reist en bauta over henne på Vår Frelses Gravlund i Oslo. Fredrikke Tønder Olsen regnes som ei særpreget og aktiv kvinne, viljesterk, målbevisst, opptatt av rettferdighet og likhet mellom kjønnene.

Svein Laumann

Innhold

Innledning.....	3
Slik vi ser det.....	5
Student A: Det er jo helt håpløst at vi ikke har hatt IKT mer integrert i vår egen opplæring.....	5
Student B: Opplæringen i IKT ikke god nok i lærerutdanningen	7
Student C: Får ikke faglig sentrering på hvordan vi som lærere kan imøtekomme fagplanmålene	9
Student D: Et stort misforhold mellom vår framtidige grunnskole og utdanningen av de lærerne som skal undervise i den	9
Student E: Jeg har ikke hatt noen føling med at ALU har gitt meg en god innføring i å bruke IKT naturlig i fagene	10
Student F: IKT-opplæringen i min utdannelse har vært minimal	11
Student G: Det er underlig at ikke HiNe har klart å integrere IKT bedre i sin undervisning	12
Student H: Rammeplanen er alt for vag i forhold til IKT i fagene	13
Student I: Da vi er ferdige med utdanningen vår nå til våren vil vi ikke si at vi er kompetente innenfor IKT	13
Student J: Når det gjelder digital kompetanse, mener vi at faget IKT for lærer 1 ikke er nok.....	14
Student K: Lærerutdanningen er akterutseilt når det gjelder å bruke IKT i undervisningen	15
Student L: IKT må sterkere inn i ALU	15
Student M: Samarbeidet mellom de ulike fagseksjonene er for dårlig	16
Student N: Informatikk for lærere 1 må bakes inn i den obligatoriske utdanningen	16
Student O: Disse elementene er helt fraværende i vår utdanning	17
Student P: Grunnutdanninga har ikke gitt meg den nødvendige IKT-kompetanse som kreves	17
Epilog	18

Innledning

I dagens skole er det et begrep som nå har fått en sentral plass, og det er ”Digital kompetanse”. Dette er et begrep som omfatter både lærere og elever, men hva betyr det?

Departementet definerer digital kompetanse som den kompetansen som bygger bro mellom ferdigheter som å lese, skrive og regne og den kompetansen som kreves for å ta i bruk nye digitale verktøy og medier på en kreativ og kritisk måte.¹

Ut fra dette forsøker så Utdanningsdirektoratet å utfylle definisjonen ved å dele den opp i to ferdighetsnivå:

- IKT- som grunnleggende ferdighet (som å uttrykke seg muntlig, lese, skrive og regne): bruke programvare, søke, lokalisere, omforme og kontrollere informasjon fra digitale kilder
- Mer avanserte ferdigheter må sikre kritisk og kreativ bruk av digitale medier og verktøy: evaluere, utøve kildekritikk, fortolke og analysere digitale sjangre og medieformer²

Definisjonen er for så vidt grei, men hva er målet med dette begrepet, og den reformen vi som skolefolk nå er en del av?

Det blir hevdet at målsetningen med digital kompetanse og danning, blant annet er at den skal gjenspeile tiden vi lever i, motvirke digitale skiller, og forberede til aktiv yrkes- og samfunnsdeltakelse. Forutsetningen for å nå disse målene blir ofte fremlagt som å hovedsakelig bestå i tilgang på utstyr, maskiner, nettverk, og bredbånd.³

Alle som har jobbet i grunn- og videregående skole vet selvsagt hvor frustrerende det er når utstyret ikke fungerer, og hvordan motivasjonen for å drive på med IKT synker for både lærere og elever. Men like viktig som utstyret, er lærernes kompetanse. Er dagens lærere i stand til å benytte seg av IKT som verktøy i sine fag? Hvilken IKT-kompetanse har de? I 2002 ble nesten 2000 elever og lærere testet og resultatet viste at lærerne har gjennomgående bedre IKT-kunnskaper enn elevene.⁴

Dette høres jo unektelig beroligende ut, men hvilken kunnskap har lærerne, og hvilken kunnskap har elevene? Og hvilken kunnskap ønsker vi at de skal ha? Mange elever er nok flinkere enn lærerne å spille dataspill, men klarer ikke å søke effektivt etter informasjon på Internett. Men det finnes også lærere som ikke behersker søketeknikker, og det å kunne klare seg gjennom Datakortet er ikke det samme som å ha et reflektert forhold til pedagogisk bruk av IKT.

Vi vil våge påstanden om at like viktig som det tekniske utstyret er lærernes IKT-kunnskaper og reflekterte holdninger til det å benytte seg av verktøyet.

¹ Østensvig, Turid Ring: Veien mot heldigital eksamen, Utdanningsdirektoratet, 2003

² Østensvig, Turid Ring: Veien mot heldigital eksamen, Utdanningsdirektoratet, 2003

³ Skolenettet: <http://skolenettet.no/templates/News.aspx?id=10779&scope=ScopeLaerAns&epslanguage=NO>

⁴ Aftenposten: <http://www.aftenposten.no/nyheter/nett/article352050.ece>

En lærer bør både kunne ulike teknikker for effektiv bruk av søkemotorer og kunne sette sin IKT bruk inn i relevant pedagogisk teori. Slik kunnskap og holdninger kommer ikke av seg selv, men må tilføres og bearbeides. Og her har lærerutdanningene et stort arbeid foran seg.

Høgskolen i Nesna var blant de aller første institusjonene i Nord-Norge på Web, faktisk bare slått av Universitetet i Tromsø, og til en viss grad av Høgskolen i Tromsø, og vi var samtidig med Universitetet i Oslo. I februar 2005 kunne vi feire ti år på Web, og i 2006 kan vi feire at det er ti år siden de første webbaserede fjernundervisningssider fra HiNe så dagens lys. Og mens vi funderte over verdensvevens muligheter, ble det også eksperimentert med Cu-SeeMe og mulighet for undervisning via videokommunikasjon på Internett.⁵

Til tross for dette er vi i 2005 enda ikke i stand til å presentere et helhetlig lærerstudie, der IKT som verktøy er integrert som en del av undervisningen. IKT i alle fag er stadig noe som gjelder grunn- og videregående skole og ikke lærerutdanningen ved Høgskolen i Nesna. Men det er ting på gang. Flere fag har nå IKT aktivt med i sin undervisning. Og mange lærere har innsett at når vår arbeidsgiver, Utdannings- og forskningsdepartementet, henstiller til at IKT skal inn i lærerutdanningen, så er det muligens å regne som en ordre. For noen er likevel dette enda ikke helt åpenbart, av ulike årsaker. Men vi har endelig begynt å bevege oss langs den digitale veien, om enn noe stykkevis og delt. I iveren etter å reformere skal vi ikke glemme at også lærerutdannerne må få tid og anledning til å skaffe seg kompetanse innenfor bruken av IKT. Det er heller ikke slik at IKT nødvendigvis har en fornuftig rolle å spille i alle fag. Som utdanningsinstitusjon må vi være bevisst på at å legge IKT inn ukritisk i all undervisning har lite for seg. IKT skal være et verktøy, et middel, for å nå et faglig mål — ikke et mål i seg selv.

Et studium ved HiNe som forsøker å gi lærerstudentene både praktisk kunnskap om IKT, og oppøving i aktiv refleksjon over når det kan brukes, hvordan det kan brukes og hvorfor det kan være nyttig som verktøy, er IKT og læring. En av modulene, IKT i samfunn og arbeidsliv, er rettet direkte mot mye av det som er nevnt over. Våren 2005 ga vi studentene i denne modulen en obligatorisk oppgave, der de skulle gi sine synspunkter på lærerutdanninga og studiet IKT og læring (eller IT for lærere som det het da), i forhold til de krav til IKT-kompetanse for lærerne som stilles i forslag til nye læreplaner i det 13. årige løp og Program for Digital Kompetanse. Hva syntes de om sin egen IKT-kompetanse etter fire år med lærerutdanning? Hadde IT for lærere gitt dem som hadde valgt dette studiet, nok kompetanse til å takle de nye kravene til IKT-kompetanse som nå blir stilt i skoleverket?

Vi lar noen av studentene selv svare på dette.

⁵ 10 år på web: <http://it-mo.hinesna.no/~pag/HiNeWeb.html>

Slik vi ser det

Student A: Det er jo helt håpløst at vi ikke har hatt IKT mer integrert i vår egen opplæring

Når jeg ser på hovedmålet om at digital kompetanse skal bli en naturlig og hverdagslig del av opplæringen, og et allemannseie, kan jeg konkret forholde meg til diskusjoner og faktiske forhold underveis i min egen utdanning. Først og fremst ble det fort etterspurt mer IKT-relatert undervisning av de av studentene som tok IT for lærere underveis i studiet. De hadde tydeligvis fått informasjon og erfaring som tilsa at den undervisningen vi fikk i grunnutdanningen ikke ga oss nok kunnskap på området. Dette resulterte i at vi fikk en dag (5 el 6 skoletimer) med opplæring i bruk av datamaskin og programvare.

Etter at jeg selv startet på faget IT for lærere, slo tanken meg tidlig i studiet at det er jo helt håpløst at vi ikke har hatt IKT mer integrert i vår egen opplæring. Jeg forstod snart at det foreligger føringer fra departementet som mer og mer forventer at IKT integreres naturlig i alle fagene i skolen. Og jeg følte absolutt ikke at allmennlærerutdanningen hadde gitt meg erfaring på det området.

For å unngå at denne vurderingen skal baseres bare på min egen ”synsing”, har jeg prøvd å se i rammeplanen om hvilken plass IKT hadde der. Det fastsettes at innenfor den didaktiske kompetansen som lærestudentene skal tilegne seg, skal de i sin egen utdanning bruke varierte arbeidsformer, og skaffe seg erfaring med ulike typer undervisningsutstyr og læremiddel blant annet IKT⁶.

Men i fagene spesielt er det lite konkret: I pedagogikk (10 vekttall) kan jeg ikke finne noe som går direkte på IKT. I heimkunnskapsfaget (5 vekttall), skal vi kunne sette opp budsjett ved hjelp av IT. I KRL (10 vekttall) ser jeg ingenting. Matematikk (10 vekttall) legger opp til at studentene skal kunne bruke teknologiske hjelpemidler i forbindelse med f.eks. geometri, statistikk, matematiske modeller. Musikk (5 vekttall) skal gjøre studentene i stand til å bruke IKT til å hente informasjon om musikk. I natur- og miljøfag er ikke IKT nevnt, mens norskfaget (10 vekttall) legger opp til at studentene skal kunne rettlede barn og unge i å bruke ulike medium, blant annet IKT til kommunikasjon og skapende virksomhet.

Av dette vet jeg at den eneste IKT-rettede undervisningen og fokuseringen vi hadde i undervisningsforløpet, var i Heimkunnskap der vi teoretisk så på programmet Mat på data i tillegg til den tidligere omtalte IKT-dagen. Ellers ble vi oppfordret til å ha Internett-tilgang, men opplevde at bruken var svært lite hensiktsmessig siden en god del av de aktuelle lærerne våre ikke brukte hjemmesidene i betydelig grad.

Dette blir ”synsing”, men det er dette jeg har å forholde meg til når jeg skal vurdere om utdanningen har gjort meg kompetent til å nå målene i Program for digital kompetanse og i den nye læreplanen. Dersom vi hadde fått den opplæringen i IKT som er nevnt i rammeplanen, ville jeg kanskje følt meg litt mer kompetent enn jeg gjør.

⁶ KUF (1999) s. 21

Kanskje burde vi selv tatt det litt mer på alvor med å skaffe oss kunnskap om og kjennskap til IKT på egen hånd. Men uten at undervisningen for øvrig hjelper til med å fokusere i en bestemt retning, skal det mye til for at studenter greier å skape fokus selv, dersom de ikke er spesielt interessert eller har praksis i et miljø der IKT er i fokus.

Etter å ha lest den rammeplanen som gjelder for dagens lærerutdanning⁷, aner jeg en litt mer konkret vektlegging av IKT overfor studentene. Når jeg sier litt mer konkret, er det fordi IKT nevnes mer i retning av at studentene skal kunne bruke teknologien både til læring og til kommunikasjon, og at de skal kunne reflektere kritisk omkring bruken⁸. Studentene skal arbeide med IKT og andre læremidler og vurdere bruken kritisk⁹. Dette høres ut som en litt mer aktiv tilnærming til IKT, enn den jeg finner i den rammeplanen min utdanning forholdt seg til.

Dersom formuleringene i rammeplanene blir fulgt opp av de aktuelle faglærerne, tror jeg at lærerutdanningen skal kunne gi kompetanse i forhold til å gjøre IKT til et naturlig valg sammen med andre læremidler. Men hvorvidt dette gir nødvendig kompetanse for å nå hele målsettingen i Program for digital kompetanse, tviler jeg på ut fra min egen erfaring med utdanningen. Jeg opplevde IKT som en biting, noe på siden av alt det andre som vi i alle fall måtte lære. Og med den bakgrunnen følte jeg meg mer handikappet enn kompetent i forhold til den digitale kompetansen. Og med den bakgrunnen ville ikke IKT blitt et naturlig valg i min undervisningshverdag.

Jeg skriver i kapitlet foran at IKT ville ikke blitt et naturlig valg. Dette fordi faget IT for lærere har fått meg til å likevel tenke IKT i min undervisning. Dette faget vektlegger en undervisning som skal gjøre studenten i stand til å bruke IKT i egen undervisning¹⁰. Dette stemmer overens med visjonene i Program for digital kompetanse og den nye læreplanen, også slik jeg selv har erfart undervisningen i faget.

Første modul (IN 011) som går på det teknologiske, har gitt meg en grunnleggende kjennskap til de mest sentrale og nødvendige tekniske detaljene. Det å vite hvordan en datamaskin er bygd opp og virker, hvordan operativsystemer fungerer, kommunikasjon via nettverk og kjennskap til programvare gjør at jeg føler meg mye sikrere når jeg bruker utstyret.

I neste modul (IN 012) har jeg fått satt meg inn i hvordan jeg selv kan utnytte teknologien i fag. Det å skrive oppgaver rettet mot egen undervisningshverdag og samtidig fokusere på hvordan IKT kan brukes konkret, har tvunget meg til å dreie fokuset inn mot den pedagogiske bruken av IKT. Gjennom arbeidet med oppgaver har jeg fått øynene opp for nettsider og programvare som jeg kan utnytte som læremidler i min egen praksishverdag. Jeg kan derfor ikke lovprise denne verdien godt nok, i forhold til den hjelpeløsheten jeg følte da jeg i begynnelsen av studiet forstod hvor dårlig IKT-rustet jeg var etter grunnutdanningen.

Når siste del av faget (IN013) tvang meg til å selv ta stilling til IKT i samfunnet, og jeg valgte å fokusere spesielt mot mitt nærmiljø, ble jeg kastet inn i en bevisstgjøring omkring bruken av IKT som jeg ikke ville fått på egen hånd.

⁷ UFD (2003)

⁸ UFD (2003) s. 8

⁹ UFD (2003) s. 15

¹⁰ Studieguiden (2004-2005) s. 8

Denne siste oppgaven opplevde jeg som prikken over i-en i forhold til å virkelig ta innover meg at IKT skal inn i skolen, og bevisstgjøring omkring departementets føringer og hva vi som lærere har å konkret forholde oss til. Det ga meg en anledning til å sette meg godt inn i de kompendiene¹¹ som jeg har skumlest gjennom uten å kunne svare for så mye av dette etterpå. Og denne anledningen har understreket viktigheten av at det hele tiden er en åpenhet i skolesystemet for den forskningen og utviklingen som foregår på det teknologiske området, men også en bevissthet om å være kritisk og realistisk ved vurderingen av hva som er faglig og pedagogisk tjenlig.

Dette faget har fått meg til å se på IKT med helt andre øyne enn da jeg startet studiet i høst. Jeg var i utgangspunktet ikke innstilt på å kaste bort tid på dette faget. Men etter kort tid begynte jeg heller å ergre meg over at det ikke var lagt inn obligatoriske biter av dette faget i grunnutdanningen. Faget fikk meg til å se hvor IKT-handikappet jeg var uten at jeg hadde reflektert over det engang.

Jeg får denne vurderingen til å høres ut som en eneste lovprisning. Men sammen med denne lovprisningen vil jeg også legge inn at mye av arbeidet med oppgavene har ledet meg til stoff på Internett og andre steder som ikke bare lovpriser teknologien og fokuseringen på denne. Stoff som jeg føler har gjort meg bedre i stand til å vurdere bruken av IKT i skolen på et saklig og realistisk grunnlag. Men dette kan jeg igjen takke studiet for!

Student B: Opplæringen i IKT ikke god nok i lærerutdanningen

Slik vi ser det, er det i lærerutdanninga viktig med god opplæring i IKT. Studentene skal, etter endt utdanning, være best mulig kvalifisert for møte både de krav som stilles til dem som lærere, og IKT står veldig sentralt innenfor alle områdene. Mangelfull IKT-opplæring kan medføre negative følelser, i forhold til det å få en jobb og å beholde den, samt at det kan påvirke den enkeltes selvtillit i forhold til oppgaver som skal utføres. Vi synes ikke opplæringa som i dag ligger i lærerutdanningen er god nok for å møte morgendagens krav. Bl.a. blir ikke formelle sider som lovverk belyst i det hele tatt. Ei heller ulike pedagogiske programmer som kan nyttes i forbindelse med tilpassa opplæring. Hvilket program passer best for den enkelte elev og hvorfor – sett i relasjon til læringsmål. Av de lærerstudenter som blir uteksaminert er det nok heller få som vet hva eks. en IKT-plan for en skole er, ei heller hva som ligger i den, både i forhold til hvilke program som skal nyttes, hva tid de skal innføres på de ulike trinn, samt hvilke forpliktelser det ligger i en IKT-plan. Lærerstudentene får heller ikke noe innføring i den teknologiske siden, eks. datamaskinens oppbygging og virkemåte, samt hvordan datamaskinen kan sikres for virus og hacking. Den kompetanse lærerstudenter har, er nok basert på egen erfaring og interesse.

For å kunne gi studentene god nok kompetanse bør det være konkrete og tydelige mål i Rammeplanene på hva slags IKT-kompetanse studentene skal inneha etter endt utdanning. Rammeplanen er forpliktende for den enkelte høgskolen, og ved å tydeliggjøre målene vil det ikke være opp til den enkelte faglærers IKT-kompetanse og interesse som vil være avgjørende hvorvidt IKT blir benyttet eller ikke, noe vi har mistanke om skjer i dag.

¹¹ Program for digital kompetanse, Kultur for læring, Høringsutkastet for de nye læreplanene

En av oss har erfaring etter 4-års utdanning, og det er svært, svært få lærere som har nyttet IKT, verken i forhold til undervisning eller i annen didaktisk sammenheng, eks. hvordan IKT kan brukes i de ulike fag. Et klart unntak har vært matematikklæreren som en av oss har hatt. Læreren har god IKT-kompetanse og har nyttet IKT i sin egen undervisning, og ikke minst har han vist oss studenter hvordan ulike programmer som Interactive, Excel, formelredigering etc. kan brukes og hvordan programmene kan nyttes i undervisningssammenheng. Klar didaktisk sammenheng. Dessuten, så har det vært krav om at alle arbeidskrav i matematikk måtte leveres via moodle, og at ulike IKT program skulle nyttes. Arbeidskravene har vært utfordrende, både faglig og i forhold til bruk av eks. Excel, men ved å bli stilt krav til har vi måttet satt oss inn i programmene, noe vi vil dra nytte av når vi skal ut i egen lærergjerning.

Med bakgrunn i den IKT-kompetanse vi mener en lærer bør ha inneha, jfr. arbeidskravets del 1, burde IKT vært et eget obligatorisk fag i allmennlærerutdanninga, med 30 studiepoeng. Da vil en sikre at alle lærere har den kompetanse som er nødvendig i forhold til mål i nye læreplaner og Program for digital kompetanse osv. Alle vil ha samme basiskunnskap når de går ut i læreryrket, noe som vil komme den enkelte elev, den enkelte skole og på sikt – samfunnet til gode.

Det vi har lært gjennom IT for lærere 1 er en fin bærebjelke å ha med seg videre i forhold til en jobb i skolen. Vi har fått grunnleggende kunnskaper om IKT, og føler at det er fullt mulig å gå ut i jobb og bruke det vi har lært. Noen kunnskaper har vi hatt fra før, da vi har studert over Internett i forhold til allmennlærerutdanning og andre fag i tilknytning til utdanningen.

Men, vi synes IT for lærere 1 inneholder for mye teoretiske opplegg. Vi tenker her på den pedagogiske delen knyttet til IKT. Slik vi ser det, burde det vært krav om reell praksis, som i andre fag. En praksis hvor eks. spesifikke IKT-verktøy måtte brukes. Det er kun gjennom egen erfaring at en ser sine svakheter/styrker, hva som må til for å lære eks. et verktøy bedre selv, slik at en er i stand til å lære det videre til elevene på en måte som gjør at de vil mestre det. Videre, gjennom erfaring, observere hvordan de ulike elevene tilegner seg ulike verktøy og hvordan de anvender verktøyene som redskap i sin læringsprosess.

Nettbasert undervisning er bra, men distansen til lærerskolen kan bli for stor og kunnskapen på enkelte områder for overfladisk. Vi mener at enkelte samlinger burde vært obligatoriske, der basiskunnskaper eks. om datamaskinen inngikk. Hva skjer i en reell undervisningssituasjon? Maskinen stopper opp, hva gjør vi? Kanskje vi er heldige og får tak i en annen lærer eller dataansvarlig som kan hjelpe, men er vi riktig uheldige er det ingen å få tak i! Hva med eleven som sitter der og venter, og som må avbryte sitt arbeid

Mange lærere har tatt lærerIKT. En av oss har vært igjennom dette kurset. LærerIKT inneholder mange moduler og blir for lite spesifikk innenfor ulike områder. Heller ikke her krav om reell praksis, selv om en bør knytte det til egen praksis. Resultatet blir at de fleste lager teoretiske opplegg også her.

Student C: Får ikke faglig sentrering på hvordan vi som lærere kan imøtekomme fagplanmålene

Slik jeg kan se ut fra denne fagplanen (IT for Lærere 1) så bør vi utvikle en god kompetanse for å imøtekomme den nye læreplanen. En svakhet med studiet må være at vi ikke får en faglig sentrering på hvordan vi som lærere kan imøtekomme målene i de enkelte fagene. Med dette mener jeg at studiet ikke legger opp til at vi skal kunne konsentrere oss om hvordan vi kan drive IKT undervisning i tilknytning til eksempelvis matematikk, naturfag og de andre fagene. Det er kanskje lagt opp til at vi som ferdigutdannede lærere skal sette oss inn på egen hånd i eventuelle pedagogiske programvarer og hvordan vi kan imøtekomme målene fra høringsutkastet på en grei måte.

En annen svakhet er at regneark ikke er noen stor del av studiet. Det har vi vært så vidt innom i en av oppgavene i IN011, men det var en veldig enkel del av regneark. Excel er et bra program når man lærer seg å bruke det, og det er en del av undervisningen i grunnskolen som tar for seg dette programmet. Derfor mener jeg at det kanskje burde legges større vekt på i dette studiet.

Student D: Et stort misforhold mellom vår framtidige grunnskole og utdanningen av de lærerne som skal undervise i den

Når vi ser på Rammeplanen for allmenlærerutdanningen 2003 står det en del om bruk av IKT i utdanningen, men det står svært lite konkret om hvordan dette skal gjøres, hvilke verktøy, hvilke metoder og så videre. Det står nærmest ingenting om hvordan IKT skal være en del av opplæringen., og det er også det inntrykket vi som tar en allmenlærerutdanning sitter igjen med. Jeg kan ta noen eksempel: For eksempel i norskfaget står det: ”Studentane skal kunne ta i bruk IKT og ulike typar læremiddel i norskfaget.” Her står ikke hvordan eller hvorfor dette skal tas i bruk. Som vi har sett ovenfor i høringsutkastet om norskfaget er målene her svært konkrete. Etter 7. klasse skal elevene kunne: ”utnytte mulighetene som ligger i digitale skriveverktøy, i skriveprosesser og i produksjon av interaktive tekster.” Videre skal de kunne: ”sette sammen ulike tekster med bilder, utsmykninger og varierte skrifttyper til en større helhet.. og bruke bibliotek og digitale informasjonskanaler på en målrettet måte, og forklare opphavsrettslige regler for bruk av tekster hentet fra internett.” Videre står det at eleven etter 10. klasse skal kunne: ”bruke tekstbehandlingsverktøy i skriveprosesser og egnede verktøy for kommunikasjon, arkivering og systematisering av eget arbeid... kritisk bruke og drøfte tekster fra ulike informasjonskilder, skriftlig og muntlig, og referere til benyttede kilder...vurdere estetiske virkemidler i tekster hentet fra informasjons- og underholdningsmedier, reklame og kunst, og reflektere over hvordan vi påvirkes av lyd, språk og bilder... redegjøre for grunnleggende prinsipper for personvern knyttet til publisering av tekster.”

Her er det helt klart et stort misforhold mellom vår framtidige grunnskole og utdanningen av de lærerne som skal undervise i den. Det nye høringsutkastet stiller så store krav til IKT kompetanse i framtidens skole, at spørsmålet er om ikke faget IT for lærere 1 her bør være obligatorisk for å kunne henge med her.

Vi som går på dette kurset ser helt klart hvordan dette høringsutkastet faller sammen med det vi skal gjennomgå av arbeidskrav. Og som allmenlærerstudenter ser vi at disse elementene er helt fraværende i vår utdanning.

Ser vi så videre på matematikkfaget, kap.3.4 i rammeplanen 2003 for allmennlærerutdanningen, så står det ingenting om bruk av IKT. Det eneste som står om matematikk i rammeplanen er i Kap. 3.2: ”Grunnleggende lese-, skrive- og matematikkopplæring”:

”Studentene skal kunne analysere et utvalg av bilde- og faktabøker, skjønnlitteratur, IKT-baserte hjelpemidler og andre læremidler og kunne bruke slikt materiell i begynneropplæringen.”

Når vi så ser i forslaget til nye læreplaner for matematikk står det blant annet at elevene etter 7. årstrinn skal kunne ”forstå referansesystemet og notasjonen som benyttes for formler i et regneark, og kunne bruke regneark til å utføre og presentere enkle beregninger”. Videre skal de kunne ”planlegge og gjennomføre datainnsamling tilknyttet observasjoner, spørreundersøkelser og eksperimenter.....og representere data i tabeller og diagrammer framstilt digitalt og manuelt, og kunne lese, tolke og vurdere hvor hensiktsmessige disse er”.

Det jeg kan fastslå ut fra rammeplanen for allmennlærerutdanningen er at lærerutdanninga langt fra oppfyller kravene til IKT-kompetanse som kreves i høringsutkastet og Program for digital kompetanse. Uten å ha gjennomført IT for lærere ville jeg ikke ha noen mulighet til å henge med i de krav som stilles når jeg er ferdig utdannet. Slik jeg ser det må IKT i langt større grad integreres i allmennlærerutdanningen for at vi på sikt kan nå de målene som er satt i program for digital kompetanse og for høringsutkastet til ny læreplan.

Før dette er på plass vil allmenlærerutdanninga være ufullstendig for å undervise i grunnskolen og samtidig oppfylle de krav som stilles i henhold til IKT kompetanse.

Student E: Jeg har ikke hatt noen føling med at ALU har gitt meg en god innføring i å bruke IKT naturlig i fagene

Gir lærerutdanningen og IKT for lærere 1 den nødvendige kompetanse i forhold til kravene og målene i forslaget til nye læreplaner for det 13- årige løp og program for digital kompetanse. Jeg legger her til grunn gjeldende rammeplan for min allmennlærerutdanning som jeg startet 1999, selv om denne ikke helt samsvarer med den som i dag følges.

Digital kompetanse skal altså være en naturlig og hverdagslig del av opplæringen.

I min allmennlærerutdanning, som desentralisert student var det en forutsetning at jeg hadde tilgang til internett og e-mail. Dette var mitt første møte med både internett og e-mail, og jeg brukte lang tid på å sette meg skikkelig inn i å bruke dette effektivt. Det bød imidlertid ikke på store problemer at en ikke hadde stor erfaring i bruk av internett, da mange av foreleserne ikke brukte hjemmesiden i særlig stor grad. Det var i det hele tatt skuffende lite å finne på hjemmesiden vår i en god del av fagene. IKT burde vært mer integrert i vår egen opplæring fra første stund i og med at det ligger føringer som forventer at IKT integreres naturlig i alle fag i skolen.

Jeg har ikke hatt noen føling med at allmennlærerutdanningen har gitt meg en god innføring i å bruke IKT naturlig i fagene, og dette burde absolutt vært til stede i grunnutdanningen. Hvilken plass har så IKT i rammeplanen? I de forskjellige fagene er det lite handfast og finne.

Dersom formuleringene i rammeplanene følges godt opp av faglærerene kan lærerutdanningen gi kompetanse i forhold til å gjøre IKT til et naturlig valg i de forskjellige fagene.

I studiet IT for lærere 1 bevisstgjøres jeg som student mine muligheter til å benytte IKT i min egen undervisning i de forskjellige fagene, dette i tråd med program for digital kompetanse og forslaget til nye læreplaner for det 13- årige løpet.

Jeg vil gjerne her trekke fram erfaringer jeg har gjort i løpet av tiden som student i forbindelse med praksis ved en skole som tidlig tok IKT som satsingsfelt. Alle elevene var her utstyrt med egne maskiner, hvorav noen var knyttet opp til internett. Det jeg opplevde her var et sterkt forsøk på å benytte IKT effektivt, men de fleste lærerne hadde liten innsikt i hvordan de skulle benytte seg både pedagogisk og metodisk. Jeg opplevde også at elevene selv ofte hadde større kunnskaper om IKT enn lærerne, og ofte holdt på med andre ting enn det som omhandlet fag og skole på datamaskinene. Et annet problem var at ingen ved denne skolen hadde kompetanse til å være ansvarlig for å vedlikeholde dataanlegget, så ved eventuelle problemer måtte alltid en spesialist tilkalles utenfra. Dette viser i stor grad behovet for å få IKT i større grad inn i allmennlærerutdanningen, samt behovet for lærere med IKT som spisskompetanse.

Jeg synes faget IT for lærere 1 har vært interessant og nyttig i den forstand at jeg som lærer er gjort mer bevisst på å tenke IKT i min egen undervisning i mange fag, og dette blir et mer naturlig valg enn det tidligere var. Dette er helt i tråd med visjonene i program for digital kompetanse og den nye læreplanen.

Student F: IKT-opplæringen i min utdanning har vært minimal

Ut i fra dette og mine erfaringer som lærerstudent kan en si at IKT-opplæringen i min utdanning har vært minimal, vi har blant annet ikke har fått noen formell opplæring i bruk av data selv på grunnferdighetsnivå, som for eksempel lagring, lage mappestrukturer eller søke på nettet. I kun liten grad har vi hatt innføring i hjelpemidler på data som for eksempel ”mat på data ” i heimkunnskap og regneark i matematikk. I andre sentrale fag som for eksempel i norsk og samfunnsfag hadde vi ingenting om integrering av IKT i fagene.

I følge Rammeplanen har høyskolene heller ikke trengt å vektlegge dette. Hvis en ser på visjonen som beskrives i Program for digital kompetanse slik som her; ”Visjon for programmet er at eit innovativt og kvalitetsorientert utdanningssystem må setje digitalkompetanse på dagsordenen. Det inneber at alle lærande må kunne utnytte IKT sikkert, fortruleg og kreativt for å utvikle dei kunnskapane dei treng for å kunne vere fullverdige deltagere i informasjonssamfunnet”¹², kan en si at den grunnutdanning jeg har fått ikke på noen måte når kravene som stilles der.

¹² Program for digital kompetanse 2004-2008, Utdannings- og forskningsdepartementet

I den nye læreplanen som kommer skal IKT innføres som den femte ferdigheten på linje med lese, regne, skrive, og muntlige ferdigheter. Den grunnutdanningen jeg har gjennomført gjør meg ikke i stand til å veilede elever i denne ferdigheten.

Ser en bort i fra muligheten til å velge IKT som fordypning på fjerde året så har man ikke hatt noen muligheter til å tilegne seg nok kompetanse i det nåværende utdanningsforløpet til å kunne oppfylle målene som er satt om IKT som den femte ferdigheten i forslaget til nye læreplaner for det tretten årige løpet og Program for digital kompetanse.

I den mulighet man har til å velge IKT som fordypningsfag ligger det også begrensninger fordi det alltid er noen som vil velge bort dette. Deres læreutdanning er likevel likestilt i form av formell utdanning, men de vil samtidig ha mye mindre kompetanse innen den digitale verden.

Dette betyr at det finnes mange nyutdannet lærer samt praktiserende lærer som ikke har hatt muligheter til å erverve seg denne kompetansen som en vil trenge for å oppfylle kravene i Program for digital kompetanse.

Gjennom IKT for lærere 1 skal en tilegne seg kunnskaper om datateknologi, bruk av informasjonsteknologi og informasjonsteknologi i samfunn og arbeidsliv. I tråd med målene i IKT 1 er disse omfattende nok til at man kan være en god veileder for elevene i den digitale opplæringen. Min erfaring er derfor at IKT 1 gir et greit grunnlag for å nærme seg visjoner i Program for digital kompetanse og forslag for den nye læreplanen.

I denne som i all annen utdanning finnes det selvfølgelig også svakheter. Slik IKT 1 er lagt opp, nå via studier på Internett, er mye avhengig av egeninnsats til studentene. Gjennom oppgaveløsninger kan man for eksempel velge å fordype seg mer i det man allerede kan noe om eller er spesielt interessert i. I et presset utdanningsløp vil det for noen være lett å velge oppgaver som er tilnærmet den kompetansen man har fra tidligere og det vil gjøre at man spesialisere seg på enkelte områder og dermed også kan få en for snever horisont i forhold til visjonen for Program for digital kompetanse.

Geografisk nærhet til lærerstedet og medstudenter vil også ha noe å si for den utviklingen man gjennomgår som IKT student. Personlig opplever jeg det som en ulempe å ikke ha noen i min nærhet til å drøfte ulike problemstillinger med. Dette gjelder både praktiske og teoretiske problemer, det å sitte alene uten den fysiske kontakten med verken gruppe eller lærested kan gjøre utviklingsarbeidet vanskeligere. Dette gjør at en også kan få et smalt kompetanseperspektiv da en i liten grad har hatt mulighet til å diskutere ulike problemer og innfallsvinkler i et uformelt forum.

Student G: Det er underlig at ikke HiNe har klart å integrere IKT bedre i sin undervisning

Slik vi ser det må alle fagplanene i allmennlærerutdanningen redigeres slik at de oppfyller kravene i forhold til de nye læreplanene, når de er endelig vedtatt. Dette er nødvendig for at nyutdannede lærere skal ha nødvendig IKT kompetanse i de ulike fagene.

Den lærerutdanningen vi går Dalu 2002 er samlings- og nettbasert. At utdanningen er nettbasert betyr at vi som studenter er nødt til å sette oss inn i hvordan HiNes klasesider fungerer. Alle arbeidskrav i lærerutdanningen leveres digitalt etter HiNes retningslinjer. Dette er i seg selv med på å gjøre oss som studenter kompetente i forhold til den femte ferdighet. Utover dette føler vi ikke at undervisningen har gjort oss kompetente til å kunne undervise i forhold til kravene som følger av målene i program for digital kompetanse og målene i høringsutkastet til nye læreplaner.

Når vi har valgt å studere faget IT for lærere 1, mener vi at det har vært et klokt valg i forhold til kravene til digitale ferdigheter, som den framtidige læreplanen ser ut til å omfatte. Dette faget som er på 30 studiepoeng klarer likevel ikke å dekke de detaljerte kravene i læreplanene, men vi ser det som en stor fordel at vi har deltatt på dette faget. Når vi ser på målsetningen i forhold til IKT faget i skolen kan vi lure på om det er nødvendig å gjøre IT for lærere til et obligatorisk fag.

I følge handlingsplanen IT i utdanning, ser vi at det siden 1996 har vært satset på IT i utdanning. Derfor synes vi det er underlig at HiNe ikke har klart å integrere IKT bedre i sin undervisning.

Student H: Rammeplanen er alt for vag i forhold til IKT i fagene

Rammeplanen for allmennlærerutdanningen følger ikke de nye fagmål som den femte ferdigheten fører med seg. Det er i alle fall vår første tanke. Begrunnelsen for det er at rammeplanen er alt for vag i forhold til IKT i fagene. Læreplan for kompetanseløftet har mange klare mål om IKT kunnskap, og da bør rammeplanen og inneha det. Etter to år på Allmennlærerutdanningen ved Høgskolen i Nesna har vi hatt tilbudet om to dager med IKT i det ordinære studieløpet. Først i faget matematikk, hvor bruk av regneark og matematisk bruk av Word sto på planen. Som nummer to i køen av IKT tilbud sto et kurs om kildekritikk. Det kan legges til at vi og har hatt en halv dag med et IKT opplegg fra biblioteket ved Nesna som og gikk på kildekritikk og det å finne frem til det en ser etter at informasjon.

Student I: Da vi er ferdige med utdanningen vår nå til våren vil vi ikke si at vi er kompetente innenfor IKT

Da vi er ferdige med utdanningen vår nå til våren vil vi ikke si vi er kompetente innenfor IKT faget. Det å bare ha informatikk for lærere 1 holder ikke mål med alt som en lærer burde kunne inne for faget.

Vi ser at det er mye innen for IKT og digital kompetanse som vi ikke er innom i det hele tatt med bare informatikk for lærere 1. denne delen av faget tar for seg datateknologi, pedagogisk bruk av IKT og kunnskap om konsekvenser for brukere og samfunnet ved bruk av IKT. Den holder mål til en viss grad i forhold til forslaget til ny læreplan og program for digital kompetanse.

Det er mange eksempler på at vi ikke får god nok opplæring i IKT, ett eks. er faget kunst og håndverk. I forslag til den nye læreplanen er det krav om og kan bruke bildemanipuleringsprogrammer, video og animasjoner. Dette er ikke vi innom i denne delen av informatikk for lærere 1.

Den kompetansen vi får i informatikk for lærere 1, er generelt bare om datateknologi og om hvilke konsekvenser IKT har for brukere og samfunnet. Vi føler ikke at vi har lært oss å lære i fra oss IKT, men at vi bare har lært noe grunnleggende om IKT. Så vi mener at det vi lærer her, ikke holder mål i forhold til det vi har lest i forslaget til den nye læreplanen. Vi mener også at IKT- faget bør være obligatorisk i allmennlærerutdanningen.

Student J: Når det gjelder digital kompetanse, mener vi at faget IKT for lærer 1 ikke er nok

Hvis vi ser på målene for IT for lærere i relasjon til målene i høringsutkastet, og ser hver modul hver for seg, ser vi at i IN011 der datateknologi er essensen, har vi fått god nok kompetanse til å kunne stå som lærere. Vi kan en del om datamaskinens oppbygging og hvordan de enkelte komponentene fungerer. Men det må nevnes at dersom en skal arbeide i en liten skole (for eksempel fådelt), vil en trenge mer fordi her har en ikke en egen dataansvarlig ved skolen og er derfor mye mer avhengig av den enkelte lærers kompetanse. I IN012 mener vi at det er bare delvis godt nok. De fleste målene har vi fått bra innføring i og faget gir en grunnleggende kompetanse for undervisning. Et av målene derimot, - få grunnleggende kunnskaper om multimedia, kan ikke vi stå inne for i undervisning. Her har vi ikke fått grunnleggende kunnskaper.

I IN013 har vi vært gjennom og fått grunnleggende kunnskaper i to av målene. I følge et av målene under IN013, å være forberedt på de metode- og rolleendringene som IKT medfører i skole, opplæring og arbeidsliv kunne vi hatt mer spesifikk informasjon.

Når det gjelder digital kompetanse, mener vi at faget IKT for lærere 1 ikke er nok. Hvis staten gjennomfører det å ha driftsmessige og sikre driftsløsninger, og skal lærere med IKT ha det driftsmessige ansvaret, må IKT for lærere 1 gå dypere inn på det som har med den teknologiske siden å gjøre, dvs. IN011. Lærerne med denne utdanning må følge opp med kurs etter hvert som teknologien endres og fornyes. Dette står det ingenting om i program for digital kompetanse, men er en vesentlig del for å kvalitetssikre den pedagogiske undervisning. Høyskolen i Agder har drevet noe kursing av lærere, men dette er på langt nær nok. De begrensede midlene de fleste kommunene har, begrenser også i hvor stor grad de ser seg råd for å benytte seg av de kurs og seminarer som blir tilbudt.

Student K: Lærerutdanningen er akterutseilt når det gjelder å bruke IKT i undervisningen

Lærerutdanningen gir pr. i dag ikke god nok kompetanse for å møte kravene i den nye læreplanen. Jeg er selv allmennlærerstudent på fjerde året, og som tidligere nevnt har jeg en faglærer i matematikk som inkluderer bruk av digitale verktøy i faget. Dette er ikke noe jeg som lærerstudent er vant med. Ved alle de andre fagene jeg har avlagt eksamen i, har jeg ikke fått noen innføring fra faglærere om bruk av IKT i undervisningen, selv om IKT skal inntregeres i alle fag.

Rammeplanen for allmennlærerutdanningen sier bl.a. i norskfaget at vi som studenter skal ”retteleie barn og unge i å bruke ulike medium til kommunikasjon og skapande utfolding, bl.a. gjennom bruk av skolebibliotek og IKT.” Dette er noe jeg ikke har fått innføring i gjennom lærerutdanningen. Jeg sitter her med 10 vekttall i norsk uten å kunne dokumentere at jeg kan bruke IKT i norskfaget. Dette kan jeg altså si om alle fag utenom matematikk i allmennlærerutdanningen. IKT blir ikke intrigert i fag.

Det kan se ut som at også lærerutdanningen er akterutseilt når det gjelder å bruke IKT i undervisningen. Hadde faglærere i hvert enkelt fag gjort mer bruk av IKT i undervisningen, så hadde også vi studenter måttet gjort det, som departementet sier så er ”læreren er nøkkelen til at IKT tas i bruk innen ulike fagområder og ikke bare har en funksjon som IT-fag”. Kanskje IKT burde vært en obligatorisk del i hvert fag i lærerutdanningen?

Student L: IKT må sterkere inn i ALU

Når vi var studenter ved lærerutdanningen så var det ikke noe spesielt krav til at vi skulle kunne så mye om bruk av digitale verktøy. De eneste kravene var at skriftlige oppgaver skulle skrives på datamaskin etter spesielle retningslinjer. For oss så har det vært nødvendig å lære oss mer om bruk av digitalt verktøy, i tillegg til at vi har prøvd ut en del selv av det utstyret som finnes på skolen der vi jobber.

Når vi ser på rammeplan for allmennlærerutdanningen i dag så synes vi det er alt for lite som går direkte på hva en skal ha av kunnskap om IKT når en er ferdig utdannet. Under målene på de fleste fagene står det at en skal kunne benytte IKT som redskap eller hjelpemiddel som lærer, dette synes vi er for dårlig, hva med resten av de digitale verktøyene som finnes, f. eks skannere, prosjektor, digitalt fotokamera osv. I faget matematikk står det ingen ting i rammeplanen om at en skal bruke IKT som verktøy i undervisningen, hva med programmet Excel? Det står heller ikke noe i heimkunnskap om bruk av IKT, det kreves i den nye læreplanen for det 13.årige løp at elevene skal kunne lære seg å bruke når de skal sammenligne og vurdere næringsinnhold i maten.

Det sies heller ingen ting om bruk av IKT i fagene musikk, kroppsøving, drama, mens det i den nye læreplanen og i Program for digital kompetanse forventes at lærerne har kunnskap om bruk av digitale verktøy i alle fagene. Ut fra det vi ser her så mener vi at lærerutdanningen i dag har for lite mål som går på det med bruk av digital kompetanse.

Gjennom studiet IT for lærere 1 har vi tilegnet oss en del ny kunnskap. For å kunne skrive de oppgavene som vi har gjort, har det krevd at vi har prøvd ut en god del digitalt utstyr. Vi har også fått innsikt i hvordan en datamaskin er bygd opp, gjennom modulen in011 og i modulen in012 har vi vært gjennom Power Point, undervisningsopplegg, vurdering av læremiddel og IKT og lese- og skriveopplæring. Vi har fått kunnskap om lover og regler i forhold til publisering og opphavsrett i denne modulen. Når det gjelder den kompetansen vi føler at vi sitter igjen med etter å ha gjennomført nesten hele studiet, mener vi at vi er godt rustet til å møte kravene i den nye læreplanen.

(...)

Vi mener at IKT må sterkere inn i allmennlærerutdanningen, kanskje ikke som en 30 studiepoengs modul, men IKT må vektlegges mer ut fra kravene i den nye læreplanen. IKT må gjerne inn som eget obligatorisk fag i lærerutdanningen.

Student M: Samarbeidet mellom de ulike fagseksjonene er for dårlig

Jeg tilhører selv rammeplan for desentralisert allmennlærer utdanning 2001-2005 og er ferdig utdannet nå til våren. i denne planen er IKT så vidt nevnt under ”andre tema som alle fag har ansvar for”. Jeg har enda ikke vært innom IKT i et eneste fag jeg har hatt på skolen. Selv om målene er mer spesifiserte i rammeplan for 2003 er denne også altfor generell. Det er også de samme lærerne som underviser i de samme fagene så jeg har grunn til å tro at de ulike faglærerne ikke tar opp IKT i undervisningen nettopp fordi de ikke har kunnskap selv. Jeg har personlig en oppfatning av at IKT hører hjemme på IT seksjonen på Nesna og ikke i de enkelte fag.

Dette vil si at de som ikke velger IT i den valgfrie delen av utdanningen har ingen forutsetning for å kunne fylle målene i den nye fagplanen eller program for digital kompetanse. Jeg tror derfor at jeg delvis har det faglige som trengs for å kunne oppfylle de nye læreplanene fra IT 1. Med delvis mener jeg at IKT i forhold til det enkelte fag har vært fraværende i min utdanning slik at samarbeidet mellom de ulike fagseksjonene er for dårlig slik at studentene ikke får IKT gjennom hele studiet.

Dette fører til at studenter som ikke tar IT 1 ikke har noen forutsetninger for å oppfylle den nye læreplan og plan for kompetanse.

Student N: Informatikk for lærere 1 må bakes inn i den obligatoriske utdanningen

Vi så at rammeplanen for allmennlærerutdanningen ikke strekker til i forhold til Læreplan for Kompetanseløftet. Dette tror vi vil føre til en revurdering av læreplanen hvor Informatikk for lærere 1 må bakes inn i den obligatoriske utdanningen.

(...)

Holdningene våre til IKT har gjennom dette studiet blitt endret litt. For å være helt ærlig, hoppet alle vi medlemmene på denne gruppa på fordi folk sa det var "lettjente" studiepoeng. La oss konkludere med en gang – det har det ikke vært. Vi har jobbet og jobbet, og sammen med de obligatoriske fag og eksamener vi i tillegg tar som studenter i 2AU har det vært et tøft år. Men det har og vært lærerikt for oss alle.

Det er i alle fall den følelsen vi sitter med nå på tampen av studiet. Prosessen vi har vært igjennom i alle arbeidskrav har gjort oss klar over at vi er personer som innehar mye kompetanse om IKT. Det hadde vi ikke før vi startet opp som studenter på Informatikk for lærere 1. Vi har underveis nådd målsetninger som vi ikke hadde gjort uten dette studiet og vi er blitt mer trygg på både pedagogisk bruk av IKT som læringsverktøy, hvordan datamaskiner og nettverk fungerer rent fysisk samt at vi nå er klar over de feller som finnes på nett. Vi er blitt vårt ansvar bevisst og håper å kunne bruke vår kunnskap når vi om noen år kommer oss ut i arbeidslivet.

Student O: Disse elementene er helt fraværende i vår utdanning

Her er det helt klart et stort misforhold mellom vår framtidige grunnskole og utdanningen av de lærerne som skal undervise i den. Det nye høringsutkastet stiller så store krav til IKT kompetanse i framtidens skole, at spørsmålet er om ikke faget IT for lærere 1 her bør være obligatorisk for å kunne henge med her. Vi som går på dette kurset ser helt klart hvordan dette høringsutkastet faller sammen med det vi skal gjennomgå av arbeidskrav. Og som allmennlærerstudenter ser vi at disse elementene er helt fraværende i vår utdanning.

Student P: Grunnutdanninga har ikke gitt meg den nødvendige IKT-kompetanse som kreves

Rammeplanen for lærerutdanninga har nokså "runde" formuleringer i forhold til IKT-opplæringen, det overlates til høgskolen å passe på at de svarer til den gjeldende læreplanen. Som nyutdannet lærer må jeg konkludere med at grunnutdanninga ikke har gitt meg den nødvendige IKT-kompetanse som kreves i forhold til den nye læreplanen.

Studiet IT for lærere 1 dekker godt opp om IKT-målene i norskfaget og også en del av Program for digital kompetanse.

Fordypningsfagene i lærerutdanninga har gitt god IKT-kompetanse på hver sine felt.

Epilog

Dette lille knippe av studenter gir ingen vitenskapelig innsikt i hvor godt, eller dårlig, HiNe har klart å integrere IKT i lærerutdanningen. Men det gir et bilde på hvordan disse studentene har oppfattet det.

Som vi ser er det ikke mange av de som her uttaler seg, som føler seg kompetent til å ta fatt på lærerjobben ut fra kravene om digital kompetanse og IKT i alle fag, etter endt lærerutdanning ved HiNe. Det nevnes også at studiet IKT og Læring har gjort at noen føler seg litt mer trygge på de krav som stilles av en lærer i dagens skole, men de fleste føler at dette er kunnskap som burde vært integrert i lærerutdanningen. Dette fordi IKT og Læring er et studium man kan velge og at det derfor er mange studenter som går ut av lærerutdanningen uten å ha tilegnet seg kunnskap om IKT som er krav i forhold til program for digital kompetanse.

Hva skal man gjøre med det? Hva mener fagpersonalet? Hva mener den gruppen innenfor HiNe som er satt til å sørge for at vi utdanner lærerstudenter innenfor de rammene staten (og dermed folket) ønsker — altså ledelsen?

Samfunnet har sagt hva de ønsker av kunnskap fra nyutdannede lærere, via Program for digital kompetanse og de nye læreplanene for det trettenårige løp. Nå er det opp til HiNe som utdanningsinstitusjon å imøtekomme dette ved aktive tiltak. Det er ingen unnskyldning at våre gjeldende rammeplan for lærerutdanningen er lite konkret på IKT. Det er ikke forbudt for en høgskole å definere et videre perspektiv for sin utdanning, så lenge den holder seg innenfor de intensjoner og mål samfunnet ellers har lagt til grunn.

Veien mot digital kompetanse er lagt. Det er kanskje på tide å reise seg fra grøftekanten og begynne å gå?

Høgskolen i Nesna
Seksjon for Informatikk
19. august 2005

Laila J. Matberg

Per A. Godejord

Fredrikke – Organ for FoU-publikasjoner – Høgskolen i Nesna

Fredrikke er en skriftserie for mindre omfangsrige rapporter, artikler o.a som produseres blant personalet ved Høgskolen i Nesna. Skriftserien er også åpen for arbeider fra høgskolens øvingslærere og studenter.

Hovedmålet for skriftserien er ekstern publisering av Høgskolen i Nesnas FoU-virksomhet. Høgskolen har ikke redaksjonelt ansvar for det faglige innholdet.

Redaksjon

Hovedbibliotekar

Trykk

Høgskolen i Nesna

Omslag

Grafisk design: Agnieszka B. Jarvoll

Trykk: Offset Nord, Bodø

Opplag

Etter behov

Adresse

Høgskolen i Nesna

8701 NESNA

Tlf.: 75 05 78 00 (sentralbord)

Fax: 75 05 79 00

E-postmottak: ninfo@hinesna.no

Oversikt utgivelser Fredrikke

Hefter kan bestilles hos Høgskolen i Nesna, 8700 Nesna, telefon 75 05 78 00

Bestilling via Internett: http://www.hinesna.no/bibliotek/component/option,com_mosforms/mosform,1/Itemid,61/

Nr.	Tittel/forfatter/utgitt	Pris
<u>2005/8</u>	Praksiskvalitet i allmennlærerutdanningen : en studie av adopsjonspraksis ved Høgskolen i Nesna / Kåre Johnsen	90,-
<u>2005/7</u>	Argumenter for og erfaringer med fysisk aktivitet i skolen hver dag : en analyse av et utvalg relevant litteratur og prosjekter i og utenfor Nordland / Vidar Hammer Brattli og Kolbjørn Hansen	55,-
<u>2005/6</u>	Praksisorientert lærerutdanning : presentasjon og evaluering av Dalu 2003 (rapport 1 og 2) / Hallstein Hegerholm	145,-
<u>2005/5</u>	Kjønnsrelatert mobbing i skolen : utfordringer for lærerprofesjonen / Arna Meisfjord	30,-
<u>2005/4</u>	Deltids allmennlærerutdanning : opplæringsboka som verktøy i praksisfeltet (2.utg) / Patrick Murphy	45,-
<u>2005/3</u>	Om styrking av samisk språk og identitet med vekt på Helgeland og Västerbotten : rapport fra seminar i Hattfjellidal 27.-28.januar 2005 / Knut Berntsen (red.)	60,-
<u>2005/2</u>	Norsk som minoritetsspråk – i historisk- og læringsperspektiv / Harald Nilsen (red.)	75,-
<u>2005/1</u>	Mobbing i skolen : årsaker, forekomst og tiltak / Oddbjørn Knutsen	55,-
<u>2004/13</u>	IKT skaper både variasjon og læring / Per Arne Godejord	30,-
<u>2004/12</u>	Deltids allmennlærerutdanning : opplæringsboka som verktøy i praksisfeltet / Patrick Murphy	45,-
<u>2004/11</u>	www.fruktkurven.no : systemering och utveckling av ett webbaserat abonnemang system / Peter Östbergh	90,-
<u>2004/10</u>	Utvikling av studentenes reflekterte og praksisrelaterte læring / Elsa Løfsnæs	90,-
<u>2004/9</u>	Utvärdering av IT och lärkulturer : ett samarbetsprojekt mellan Umeå Universitet och Høgskolen i Nesna / Peter Östbergh, Laila Johansen og Peter Bergström	85,-
<u>2004/8</u>	Med sparsomme midler og uklare odds : oppfølgingstilbud for nyutdanna lærere / Harald Nilsen og Knut Knutsen	100,-
<u>2004/7</u>	Prosessen bak det å ta i bruk mappe som pedagogikk og vurderingsform / Tom Erik N. Holteng og Hallstein Hegerholm	60,-
<u>2004/6</u>	Utdanning og forskning innenfor samiske miljø på Helgeland og Västerbotten : rapport fra seminar i Hattfjellidal 22. – 23.januar 2004 / Knut Berntsen (red.)	70,-
<u>2004/5</u>	Behov for kompetanseheving innenfor reiselivsnæringa på Helgeland / Knut Berntsen og Ole Johan Ulriksen	35,-
<u>2004/4</u>	Evaluering av databasert undervisning av 3Bi ved Sandnessjøen videregående skole / Johannes Tveita	20,-
<u>2004/3</u>	Skolens verdigrunnlag i et rawlsiansk perspektiv / Ole Henrik Borchgrevink Hansen	25,-
<u>2004/2</u>	Multiplikasjon i småskole og på mellomtrinnet / Bente Solbakken (red.)	45,-
<u>2004/1</u>	Humanistisk eklektisme i spesialpedagogisk rådgivning / Oddbjørn Knutsen	45,-
<u>2003/9</u>	RedBull NonStop 2002 : utveckling av et web-baserat resultatrapporteringsystem för en 24 timmars mountainbike tävling / Peter Östbergh	50,-

<u>2003/8</u>	"Kan du tenke deg å jobbe for Høgskolen i Bodø" : om Høgskolen i Nesnas etablering av informatikkutdanning i Mo i Rana / Geir Borkvik	25,-
<u>2003/7</u>	Lærerutdannere i praksisfeltet : hospitering i barnehage og grunnskole / Oddbjørn Knutsen (red.)	55,-
<u>2003/6</u>	Teori og praksis i lærerutdanning / Hallstein Hegerholm	50,-
<u>2003/5</u>	Nye perspektiver på undervisning og læring : nødvendige forskende aksjoner med mål om bidrag av utvidet innhold i lærerutdanningen / Jan Birger Johansen	30,-
<u>2003/4</u>	"Se tennene!" : barnetegning – en skatt og et slags spor / Nina Scott Frisch	35,-
<u>2003/3</u>	Responsgrupper : en studie av elevrespons og gruppekultur - norsk i 10.klasse våren 2003 Korgen sentralskole / Harald Nilsen	80,-
<u>2003/2</u>	Informasjonskompetanse i dokumentasjonsvitenskapelig perspektiv / Ingvill Dahl	40,-
<u>2003/1</u>	"Det handler om å lykkes i å omgås andre" : evalueringsrapport fra et utviklingsprosjekt om atferdsvansker, pedagogisk ledelse og sosial kompetanse i barnehager og skoler i Rana, Hemnes og Nesna kommuner i perioden 1999-2002 / Per Amundsen	80,-
<u>2002/1</u>	Augustins rolle i Albert Camus' Pesten / Ole Henrik Hansen	35,-
<u>2001/6</u>	Etniske minoritetsrettigheter og det liberale nøytralitetsidealet / Ole Henrik Hansen	35,-
<u>2001/4</u>	Evaluering av prosjekt "Skolen som grendesentrum" / Anita Berg-Olsen og Oddbjørn Knutsen	70,-
<u>2001/3</u>	Fra Akropolis til Epidaurus / Tor-Helge Allern	40,-
<u>2001/2</u>	Hvordan organisere læreprosessen i høyere utdanning? / Erik Bratland	45,-
<u>2001/1</u>	Mjøss-utvalget og Høgskolen i Nesna : perspektiver og strategiske veivalg / Erik Bratland	30,-
<u>2000/11</u>	Implementering av LU98 / Knut Knutsen	120,-
<u>2000/9</u>	Moralsk ansvar, usikkerhet og fremtidige generasjoner / Kristian Skagen Ekeli	40,-
<u>2000/8</u>	Er dagens utdanningsforskning basert på behavioristisk tenkning? : drøfting av TIMSS' læreplanmodell fra et matematikdidaktisk synspunkt / Eli Haug	90,-
<u>2000/7</u>	Sosiale bevegelser og modernisering : den kommunikative utfordring / Erik Bratland	50,-
<u>2000/6</u>	Fådeltskolen - "Mål og Mé" / Erling Gården og Gude Mathisen	60,-
<u>2000/4</u>	Bidrar media til en ironisk pseudo-offentlighet eller til en revitalisering av offentligheten? / Erik Bratland	40,-
<u>2000/3</u>	FoU-virksomheten ved Høgskolen i Nesna : årsmelding 1998 / Hanne Davidsen, Tor Dybo og Tom Klepaker	35,-
<u>2000/2</u>	Maleren Hans Johan Fredrik Berg / Ann Falahat og Svein Laumann	150,-
<u>2000/1</u>	TIMSS-undersøkelsen i et likestillingsperspektiv : refleksjoner rundt dagens utdanningssektor og visjoner om fremtiden / Eli Haug.	30,-
<u>1999/2</u>	Kjønn og interesse for IT i videregående skole / Geir Borkvik og Bjørn Holstad	20,-

1999/1 Fortellingens mange muligheter : fortellingsdidaktikk med analyseeksempel / Inga Marie Haddal 70,-
Holten og Helge Ridderstrøm.